

VREEMDE VORMEN

**MEERJARENPLAN
2021-2024
EXPLORE THE NORTH**

TEN BEHOEVE VAN:
FONDS PODIUMKUNSTEN
VIERJARIGE FESTIVALREGELING

INHOUD

Inleiding - No is de tijd. The time is now. pag 3

Missie - Vreemde vormen pag 4

De blauwdruk voor een infrastructuur pag 6

De vijf lijnen van Explore the North pag 12

Netwerk en positionering pag 16

Publiekswerking pag 18

INLEIDING

~~NO IS DE TIJD. THE TIME IS NOW.~~

Toen wij in 2015 en 2016 met een ‘alles of niets’-mentaliteit begonnen met het uitdenken van ons festival Explore the North, was onze toekomst nog erg ongewis. Er moest heel veel ‘goed gaan’ om in een relatief kunstarme omgeving als Leeuwarden/Fryslân een festival op te bouwen dat geheel tegen de stroom in juist primair zou gaan over kunst en experiment.

Was destijds tegen ons gezegd dat er in 2020 een veelbelovend festival zou zijn, wij de mogelijkheid zouden hebben een interdisciplinair productiehuis te runnen, dat er een perfecte voorstellingslocatie door het jaar heen voor ons beschikbaar zou zijn, dan hadden wij je niet geloofd. Toch is dit alles in een relatief korte periode gebeurd. Er is veel goed gegaan.

Wij schrijven deze plannen dan ook aan het einde van een prettig onstuimige periode waarin onze organisatie zich in een flink tempo heeft ontwikkeld. Waarin festival, productiehuis en andere activiteiten zijn samengesmolten tot één overkoepelende beweging, diep vertakt binnen noordelijke en (inter)nationale culturele infrastructures.

In 2021 - 2024 zien wij legio mogelijkheden voor het verder ontwikkelen van het (inter)nationale en lokale platform dat Explore the North in volle breedte geworden is. Met het interdisciplinaire festival als kloppend hart van deze beweging.

No is de tijd. The time is now.

MISSIE - VREEMDE VORMEN

Explore the North verkent en trotseert de grenzen van disciplines
met literatuur, taal en meertaligheid als gids
met de podiumkunsten als vaste partner en met
andere kunstvormen én wetenschap als goede, kritische vrienden

vanuit exotisch Leeuwarden, hoofdstad van dat eigenwijze Fryslân, gelegen in
het ongrijpbare noorden ontwikkelt

Explore the North - niet alleen ∞ maar samen - een nieuwe lokale en (inter)nationale infrastructuur
voor goede ideeën en vreemde vormen

voor kunst en experiment

met KWALITEIT en IMPACT als doel

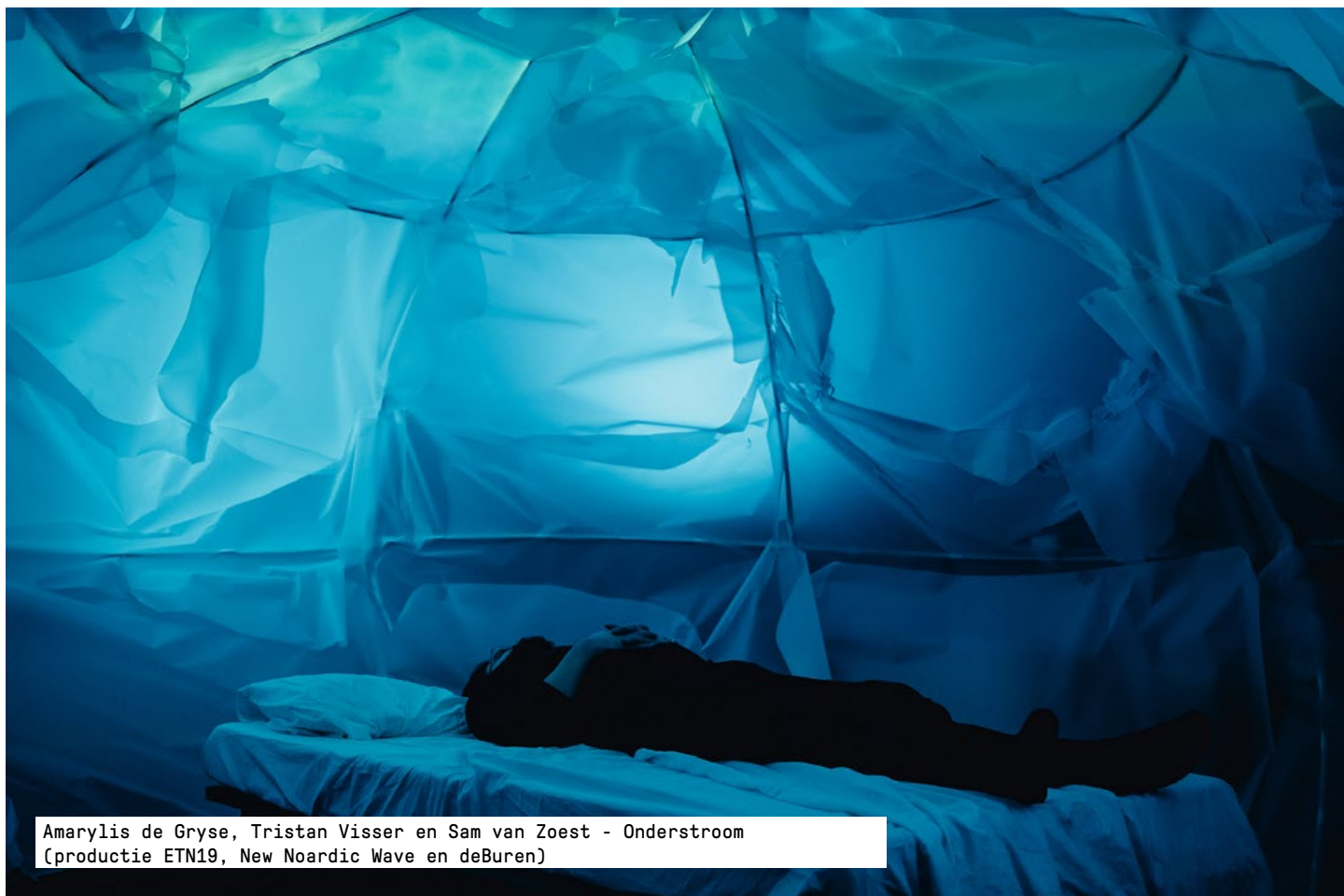
met mislukking als mogelijkheid, maar met GENIALITEIT als inzet

met een heilig vertrouwen

in de avontuurlijkheid van ons diverse publiek en

in de intrinsieke, soms diep weggestopte fascinatie van (bijna) ieder mens

voor dat wat men niet kent

Amarylis de Gryse, Tristan Visser en Sam van Zoest - Onderstroom
(productie ETN19, New Noardic Wave en deBuren)

IN 2021-2024 IS EXPLORE THE NORTH...

een meerdaags festival in een novembermaand vol interdisciplinaire activiteiten
een jaarrond podium voor presentaties, residenties en experiment
een meertalig productiehuis dat werkt in een glokale context
een plek voor de ontwikkeling van jonge en talentvolle makers

maar

bovenal is Explore the North een dikke, ja niet te missen, ambitieuze en GASTVRIJE spin in het web van lokale en (inter)nationale infrastructuren en netwerken

want

wat bereik je nou in je eentje?

Chassol in de Doopsgezinde Kerk (ETN17)

DE BLAUWDruk VOOR EEN INFRASTRUCTUUR

Wij beginnen ons verhaal met een korte schets van verschillende onderdelen van onze activiteiten in 2021-2024: 1) het festival, 2) het productiehuis, 3) de Westerkerk. Gezamenlijk vormen deze onderdelen de blauwdruk voor een infrastructuur die wij in de komende periode ontwikkelen.

1. FESTIVAL EXPLORE THE NORTH

Explore the North is een jaarlijks interdisciplinair festival met literatuur en podiumkunsten als brandpunt, dat de prachtige binnenstad van Leeuwarden en zijn even zo mooie inwoners uitlicht als bron voor inspiratie en experiment. Het festival vindt jaarlijks plaats in november, wanneer de winterkou zijn

intrede doet en de bezoekers zich tijdens hun dwaaltocht door de stad opwarmen aan een divers en diepgravend programma. Wij presenteren een brede mix van genres: klassieke musici staan naast spoken word avantgardisten, electronica-helden naast internationale theatermakers. Noordelijke kunstenaars in een internationale omgeving, internationale kunstenaars in het Fryslân van nu.

Het liefst presenteren wij projecten die meerdere disciplines op natuurlijke wijze aan

elkaar verbinden. Daarbij is het performatieve karakter van een project altijd van belang; Explore the North is een festival dat draait om live-ervaringen en ontmoetingen. Niet zelden zijn inwoners van het noorden onderdeel van de projecten. Dat maakt het programma éigen, uniek en toegankelijk. Met Explore the North willen wij expliciet werken aan de broodnodige publieksopbouw voor kunst en experiment in Leeuwarden en Fryslân.

ARTISTIEKE MOTIVATIE

“De artistieke motivatie om Explore the North te organiseren is deels een persoonlijke”, zo schreven wij in onze plannen van de afgelopen

Martin Kohlstedt in de Westerkerk (ETN17)

jaren. In Leeuwarden (waar de meesten van ons wonen) heeft het een tijdlang ontbroken aan vernieuwende initiatieven. Er wordt veel georganiseerd, maar kunst en experiment zijn zelden een factor. Kunst moe(s)t hier veel te vaak leuk, lief en vermakelijk zijn - of enkel aansluiten bij sociaal-maatschappelijke doelstellingen ('alles voor iedereen'). Ook wordt er weinig geproduceerd. Dat maakt dat de publieksopbouw voor 'wat men niet kent' zeer bescheiden was en dat kunstenaars al gauw weggetrokken naar Groningen of de Randstad.

Maar... er is in het laatste decennium, mede dankzij Leeuwarden-Fryslân Culturele Hoofdstad van Europa, een klimaat ontstaan waarbij kunst en experiment wél een rol spelen. Een rol die veel beter aansluit bij de belevingswereld van (ook jonge) inwoners, bezoekers en makers. Dat uit zich in allerlei kleinschalige artistieke (interdisciplinaire) projecten van makers en organisatoren die geven om hun omgeving en om een leefomgeving die spannender is, die meer te bieden heeft, waarin zelfs de (voorheen vrij dwingende en exclusieve) focus op Friese taal een nieuw leven krijgt.

EXTATISCHE OPENBARINGEN

De laatste edities van Explore the North, in 2018 en 2019, hebben laten zien dat het festival is uitgegroeid tot een veelzijdig evenement waarbij artistieke kwaliteit voorop staat. Het programma was in de afgelopen jaren sterker, ambitieuzer en coherenter dan ooit. Het bevatte een duidelijke thematiek, die terugkwam in het gehele aanbod. Ter plekke werden tal van samenwerkingen georkestreerd tussen makers vanuit de hele wereld, van Friesland tot Japan. Alle kunstdisciplines liepen vloeiend door elkaar met literatuur en podiumkunsten als gemene deler.

Niet alleen voor het publiek valt er veel te ontdekken op Explore the North: ook voor de makers is het een moment van ontmoeten, ideeën uitwisselen en creëren. Er is veel nieuw werk gemaakt voor het festival. Daarbij hebben we bewust steeds lokale makers gekoppeld aan internationale kunstenaars en artiesten, wat bij de betrokkenen tot inspirerende, ontroerende en soms zelfs extatische openbaringen leidde. Het internationale karakter, in combinatie met het beste wat het noorden te bieden heeft, maakt het festival bovenregionaal interessant.

THEMATISCHE ACCENTEN

Sinds 2014 werkt het festival in het programma met thematische accenten die ons bezighouden. Explore the North 2018 ging bijvoorbeeld over transformatie. Hoe verhouden 'onze' roots zich tot de buitenwereld, en tot de toekomst? Welke betekenis hebben we ten opzichte van andere culturen, en hoe blijven we betekenisvol? Wat willen we bijdragen? Wat willen we uitstralen? Wie zijn we eigenlijk? In 2019 ging het festival over positief activisme, over niet alleen klagen vanaf de zijlijn maar met alternatieven komen. Met Pussy Riot als een van de trekkers van een programma dat de diepte in ging rond dit

thema, dat vooral ook in alle eigen producties werd uitgewerkt. In 2020 gaan wij nog een stap verder met een focus op 'het onvoorstelbare': je fantasie ontwikkelen, je het onvoorstelbare voorstellen, je kunnen verplaatsen in een ander, in vreemde situaties en ideeën die buiten reguliere denkkaders vallen, zodat patstellingen en polarisatie kunnen worden doorbroken. Ook in 2021-2024 werken wij met soortgelijke accenten, omdat het ons helpt een vlijmscherp, actueel festival neer te zetten.

OPBOUW FESTIVALPERIODE NOVEMBER

Festival Explore the North in november bestaat uit drie onderdelen:

1. Een uitgebreid driedaags (inter)nationaal, interdisciplinair festivalweekend waarin exploreren centraal staat. De kern van het festival wordt hierboven geschetst. Je koopt een kaartje voor een festivaldag of het gehele festivalweekend en niet voor losse voorstellingen. Dit verlaagt de drempel en nodigt uit om het onbekende op te zoeken.

Self. Collective in de Stadskas (ETN19)

LEEUWARDEN ALS HOOFDROLSPELER

Leeuwarden is onmiskenbaar de hoofdrolspeler van festival Explore the North. Het festival mocht in voorgaande jaren gebruikmaken van een selectie uitzonderlijke locaties, zoals kerken in alle soorten en maten, jongedstilpanden, schepen tot aan de monumentale Statenzaal in het oude provinciehuis. Ook organiseren wij diverse culturele en historische expedities door de stad. Deze expedities, waarbij bezoekers in kleine groepjes van 25 personen overspoeld werden door intieme optredens, zorgen voor een extra verdieping in het programma.

2. Een programma (vlak voorafgaand aan het festivalweekend) van een aantal grotere (internationale) voorstellingen in samenwerking met partners, waaronder Stadsschouwburg De Harmonie en festival Oerol. Werk dat hier anders niet te zien is. In 2018 presenteerden en coproduceerden wij bijvoorbeeld de internationale voorstelling Church of Ignorance van wereldberoemd dansgezelschap Liquid Loft; een voorstelling met als thema meertaligheid, te zien op Oerol en Explore the North en met residenties in Leeuwarden en op Terschelling. In 2019 presenteerden wij de grote voorstelling Aquasonic van het Deense Between Music in samenwerking met De Harmonie

laten wij de Leeuwarders, Friezen en vele gasten van buiten op laagdrempelige wijze kennis maken met Explore the North. Van provinciale verhalenavond tot presentatie van noordelijk talentontwikkelingstraject Hit the North. Van congres cultuureducatie tot queer-feest door Zuperstition. Van de live talkshow Iepen Up (Omrop Fryslân) tot een presentatie van het jonge kunstcollectief Self. Collective. Vaak is het een volle bak, waarbij publiek vanuit verschillende achtergronden elkaar ontmoet. De laatste twee jaar vormde de Stadskas een verbinding tussen de stad, de evenementen in november, ons publiek en dat van onze partners. Een bron van verdieping in de donkere maand november.

3. Een zeer prominent festivalhart op het Oldehoofsterkerkhof (een centraal plein in Leeuwarden) genaamd De Stadskas dat gedurende drie/vier weken bovenstaande elementen met elkaar verbindt. In deze gehele periode is de vrij toegankelijke Stadskas (een grote, glazen groentekas) van Explore the North het hart van de stad. Elke dag wordt daar programma gemaakt door een andere culturele of maatschappelijke partner uit de provincie, die daarvoor zijn achterban uitnodigt. Daarmee

VEEL MEER DAN EEN FESTIVAL

Explore the North is veel meer dan alleen een festival. Het is een plek waar we nieuwe kunst creëren door het geven van opdrachten en aan te sturen op nieuwe (internationale) uitwisselingen. Soms spontaan, soms veroorzaakt. Met een onderscheidende programmering worden muziek, literatuur, theater en andere kunstvormen niet alleen naast elkaar vertoond, maar verweven in improvisaties, presentaties,

specifieke opdrachten en speciale artist-in-residence-programma's.

Wij hebben al eerder in onze plannen omschreven dat wij in de periode 2016 – 2020 Explore the North willen opbouwen tot een overkoepelend productieplatform of 'label' waaronder vele verschillende activiteiten vallen. Nu, in 2020, is Explore the North een productiehuis.

2. PRODUCTIEHUIS EXPLORE THE NORTH

Het ontbreekt in Fryslân aan ruimte om nieuw werk te ontwikkelen. Slechts enkele partijen hadden in de afgelopen jaren de mogelijkheid om vanuit deze provincie kunst te maken die zich landelijk kan meten en het lokale veld dus overstijgt. Door deze karige infrastructuur vallen veel talentvolle makers die zich professioneel willen profileren buiten de boot. Het is dan ook niet vreemd dat veel (jonge) makers vertrekken uit Fryslân.

Dat dit anders kan, is gebleken in 2018, het jaar waarin Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa was. In 2018 toerden er verschillende, meertalige producties van Explore the North zoals De Relaxerette (van Arjan Kruidhof) en Solo (in samenwerking met het Noord Nederlands Orkest) door het gehele land. Ook werden er internationale samenwerkingen aangegaan in het kader van Lân fan taal, het grote talenproject van de Culturele Hoofdstad waar Explore the North coproducerend en presenterend partner in was. Gezamenlijk trokken de doorgaans kleinschalige activiteiten van Explore the North in 2018 en 2019 tienduizenden bezoekers. In 2020 en 2021 (en daarna!) toeren diverse Explore the North-(co)producties door Nederland en hopelijk het buitenland.

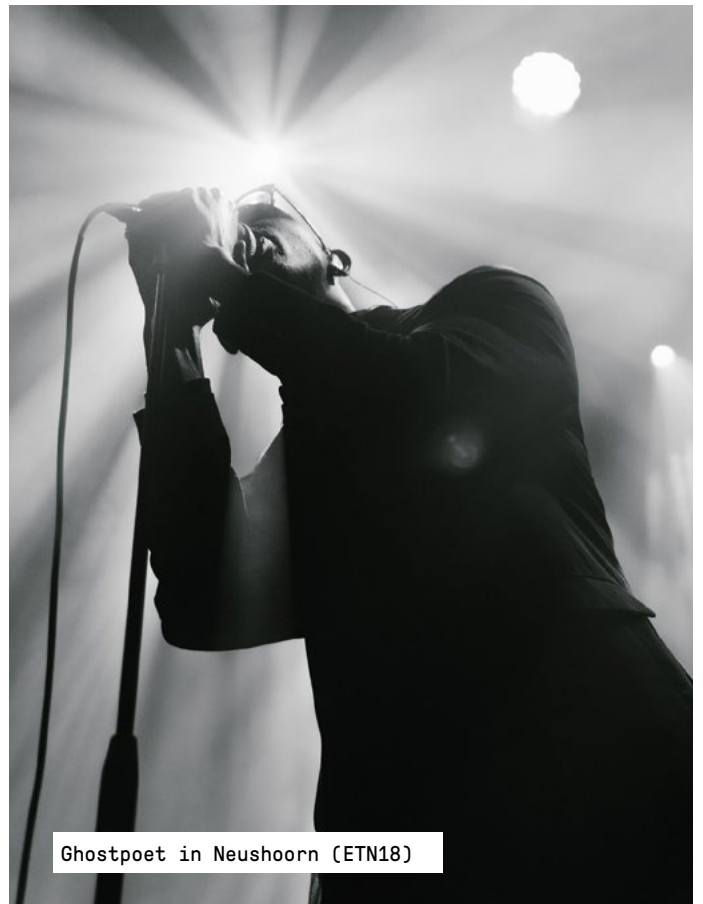
AMBITIE

We willen talentvolle (jonge) makers uit de regio de kans geven iets nieuws te proberen, hun horizon te verbreden en ervaring op te doen. We willen samen met hen onderzoeken, ontdekken, slagen, mislukken en groeien. We willen, hoe ambitieus het ook mag klinken, een boost geven aan de nieuwe generatie professionals die zoekt naar handvatten om te kunnen excelleren in Fryslân en ver daarbuiten. Maar ook nodigen wij kunstenaars van buiten Leeuwarden uit om hier, in de relatieve luwte, met frisse blik te

werken en ervaringen uit te wisselen met lokale kunstenaars.

Productiehuis Explore the North is een plek waar we jaarrond nieuwe kunst creëren door het geven van opdrachten, door het beantwoorden van vragen van kunstenaars en door aan te sturen op nieuwe (internationale) uitwisselingen. Makers krijgen professionele begeleiding op maat, op artistiek, productioneel én op zakelijk vlak. Uiteraard stelt Explore the North een breed netwerk beschikbaar. Ons festival is ons belangrijkste platform.

Daarnaast groeit Explore the North voorzichtig in de rol van aanbieder, zodat onze eigen literaire producties ook te zien zijn op festivals en

Ghostpoet in Neushoorn (ETN18)

podia als Oerol, Noorderzon, Clash, De Zwarte Cross, de nieuwe bibliotheek Utrecht en bij de projecten van Wintertuin/De Nieuwe Oost. Vanwege ons brede netwerk in vele disciplines, hebben wij voor 2021-2024 goede kaarten in handen om niet alleen interdisciplinair, maar ook circuit-overstijgend te werken.

3. DE WESTERKERK

De Westerkerk – een vlakkevloertheater in het centrum van Leeuwarden – is een intieme locatie van een zeldzame kwaliteit. Een magische plek voor kleinschalige producties en presentaties, voor ons en ook voor anderen.

Sinds november 2019 is De Westerkerk – na vijf jaar leegstand en incidentele bespelingen – in het beheer gekomen van een nieuwe stichting, die dit prachtige gebouw wil behouden voor cultuur. Explore the North houdt inmiddels kantoor in de kerk en is hoofdpartner voor het ontwikkelen van de programmering. Wij zetten De Westerkerk in als residentieplek voor makers (zo ontwikkelden Joost Oomen en Kruidkoek hier hun poëtische theateervoorstelling *Vruchtjes eten*) en wij presenteren hier door het jaar heen lokale en (inter)nationale interdisciplinaire projecten (in 2020 werk van MOHA, Ahilan Ratnamohan, Vanja Rukavina en meer)

De Westerkerk groeit in de komende jaren uit tot het ‘huis’ dat ons productiehuis nog niet had.

DE VIJF LIJNEN VAN EXPLORE THE NORTH

Er zijn vijf lijnen - nauw met elkaar verbonden - die binnen ons festival en de overige activiteiten een hoofdrol spelen: 1) noordelijke cultuur, 2) meertaligheid, 3) talentontwikkeling, 4) interdisciplinaire benadering en 5) (inter) nationale uitwisseling. Dit zijn de pijlers die Explore the North tot een landelijk relevante, vooruitstrevende hotspot maken.

1. NOORDELIJKE CULTUUR

De naam Explore the North is er niet voor niets. Onze activiteiten zijn verweven met de lokale bevolking en cultuur en in meer algemene zin met 'het gevoel van het Noorden'.

Wat ons betreft is de noordelijke cultuur onderscheidend, een onuitputtelijke bron van onderzoek en inspiratie voor makers. Wij denken dat we de culturele infrastructuur in het Noorden in grote mate versterken en aanvullen, door het actief uitwisselen van makers, producties en de juiste expertise. Daarmee kunnen we een artistiek hoogwaardig niveau bereiken en een interessanter platform worden - op lokaal, nationaal en internationaal niveau. Een levendige culturele infrastructuur heeft immers een aanzuigende werking op artistiek talent, en brengt potentieel naar de oppervlakte.

2. MEERTALIGHEID

Door maatschappelijke ontwikkelingen als globalisering en (im)migratie wordt meertaligheid voor meer en meer mensen belangrijk. Makers in de kunsten zien dit ook en maken meertaligheid steeds vaker onderdeel van hun werk. Wij willen dit stimuleren en Fryslân is voor een platform met meertaligheid als pijler natuurlijk de aangewezen plek.

Explore the North wordt een vooruitstrevend platform voor makers die willen experimenteren met levende taal. Het Fries wordt daarbij naast de andere talen geplaatst. Niet als dé taal, maar als een taal. Door het geven van vertrouwen, vrijheid en begeleiding, creëren we voor kunstenaars de mogelijkheid om zich tot de buitenwereld te verhouden, waardoor ze worden gemotiveerd om hun eigen identiteit te ontwikkelen. Belangrijk is ook dat we kennis hebben van de tijdsgeest en artiesten helpen zich daarbinnen een plek te verwerven. In welke taal dan ook.

3. TALENT-ONTWIKKELING

Als we de positieve, constructieve tendens in Fryslân van de afgelopen jaren willen behouden, dan moeten we investeren in (jonge) makers en woordkunstenaars.

Explore the North faciliteert makers die zich (deels) al hebben bekwaamd in hun vakgebied en toe zijn aan het zetten van de volgende stap, maar voor wie het professionele veld nog een brug te ver is. Juist voor makers die zich in deze fase van hun carrière bevinden, zijn er weinig mogelijkheden. Want waar kunnen zij die volgende stap zetten, en hoe?

Explore the North geeft makers concrete opdrachten. Daardoor doen ze ervaring op en maken ze zichzelf zichtbaar. We bedenken een concept en zoeken daar vervolgens geschikte makers bij.

Joost Oomen & Kruidkoek - Vruchtjes eten (productie ETN19)

We ondersteunen echter ook makers die zelf een project in de koker hebben. Steeds vaker weten jonge kunstenaars ons te vinden met hun plannen. Goede ideeën pakken we op en ontwikkelen we samen met deze makers. Waar nodig betrekken we onze samenwerkingspartners of externe experts. De eindresultaten presenteren we vervolgens tijdens Festival Explore the North en op de podia van (een van) onze vele partners.

De begeleiding die Explore the North biedt is altijd op maat en wordt verbonden aan een product – een performance, een kunstwerk, een tekst. We geven advies: hoe maak je een projectplan, is een idee wel uitvoerbaar, moet hier niet eens een regisseur/redacteur/producent naar kijken? We denken mee over inhoud: waar gaat je project over en in welk opzicht is je onderwerp relevant, vernieuwend of verrassend? Ook geven we financiële ondersteuning, door het geven van een budget of hulp bij het aanvragen van subsidie bij fondsen of andere instanties.

TALENTONTWIKKELING: JONGE SCHRIJVERS EN PERFORMANCE KUNSTENAARS

Eind 2017 zijn we in samenwerking met Meeuw Jonge Theatremakers een schrijfcursus gestart voor jonge scribenten tussen de 12 en 18 jaar oud: Jonge Schrijvers. Dankzij een paar bevlogen jonge schrijfdocenten en gastsprekers maakten

de deelnemers kennis met allerlei vormen van tekst, zoals proza, poëzie en spoken word. Podiumpresentaties van het werk in diverse vormen vonden en vinden plaats op Explore the North en op Oerol.

De initiële cursus is uitgegroeid tot een driejarige schrijfopleiding voor jongeren. Wij intensiveren ons Jonge Schrijvers-programma vanaf 2021. Vanaf dat jaar worden wij ook trekker van Poetry Circle 058 (een satelliet van Poetry Circle Nowhere) voor jonge spoken word-artiesten.

TALENTONTWIKKELING: STATION NOORD

Vanaf 2021 is Explore the North ook partner in Station Noord, het netwerk voor de ontwikkeling van (podium)kunsttalent in Noord-Nederland (Fryslân, Groningen, Drenthe). In samenwerking met zo'n 15 partners bieden we ondersteuning aan beginnende autonome makers in het Noorden. Ze krijgen de ruimte om zich binnen meerjarige trajecten te ontwikkelen op zowel artistiek, als zakelijk en organisatorisch vlak. Als partner nemen we deel aan netwerkbijeenkomsten en bieden we makers budget, begeleiding, expertise, faciliteiten en presentatieplekken aan.

Explore the North wil voor dit netwerk makers inbrengen die zich begeven op het snijvlak van literatuur, taal en podiumkunsten. Daarmee geven wij talenten met wie wij werken direct een noordelijk netwerk. Andere partners zijn onder meer Noord Nederlands Toneel, Club Guy & Roni, Oerol, Noorderzon, Tryater en PeerGrouP.

Met productiehuis voor popcultuur De Popfabryk werken wij aan een traject met Friese makers werkzaam op het grensgebied tussen popcultuur en woordkunst. Ook zijn wij presenterend partner van het Europese project Excite (Exchange of international talent in Europe) en van noordelijk platform Up North.

EDUCATIE

Hoewel onze publieksbenadering en onze talentontwikkelingstrajecten educatieve elementen in zich hebben, staat educatie zelf nog wat verder van ons af. In Fryslân hebben wij met KeK (Kultueredukaasje mei Kwaliteit) een uitstekende uitvoerende organisatie voor cultuureducatie in het basisonderwijs. Met KeK ontwikkelen wij om te beginnen in de komende jaren een rolodex of adresboek voor kunstenaars die binnen de context van het basisonderwijs een plek kunnen krijgen in connectie tot onze activiteiten. In 2019 presenteerden wij voor

het eerst een bescheiden kinderprogramma. Dat wordt in samenspraak met KeK een steviger programmalijs. KeK organiseert jaarlijks een cultuureducatie-congres in onze Stadskas voor 150 professionals.

Wij hebben korte lijnen met de Academie voor Popcultuur, de kunstvakopleidingen van NHL/Stenden en de opleiding Kunst, Cultuur en Media bij de RUG om de studenten actief aan onze activiteiten te koppelen of ze onderdeel te maken van ons programma (bijvoorbeeld in de Stadskas). Daarnaast organiseren wij rond het festival gezamenlijk verdiepingsprogramma's en workshops met artiesten als Chassol (componist, Frankrijk), Latasha N. Nevada Diggs (schrijfster, New York), Maria Alyokhina van Pussy Riot (theatermaker, activiste, Rusland) en Buddy Wakefield (spoken word-artiest, VS).

Pete Lockett & Pasveer Korps (productie Fulkaan en ETN19)

4. INTER-DISCIPLINAIRE BENADERING

De festivalproducties van Explore the North in de afgelopen jaren waren allemaal samenwerkingen tussen schrijvers en beeldend kunstenaars, muzikanten, theatermakers enzovoorts. Het samenbrengen van makers, met de boodschap 'the sky is the limit', werkt inspirerend en is ongelooflijk belangrijk voor de ontwikkeling van nieuwe kunst.

Jaarrond werken wij met een interdisciplinair programmteam dat vanuit alle hoeken naar het (festival)programma en de producties kijkt. Dit team bestaat uit de specialisten Marleen Nagtegaal (artistiek leider productiehuis, literatuur), Peter Reen (muziek), Jonathan Offereins (performing arts), Nina Dieters (wetenschap) en de generalisten Mark Hospers (algemeen directeur) en Eva van Netten (programmacoördinator).

5. (INTER) NATIONALE UITWISSELING

We willen de Friese kunstenveld meer ontsluiten. Ook willen we dat Fryslân een aantrekkelijke werkplek is voor makers van hier én van buiten.

VAN BINNEN NAAR BUITEN

Door makers van hier de mogelijkheid te geven hun vleugels uit te slaan, geven we ze reden om te blijven. Wij zoeken naar nationale en internationale samenwerkingen met andere festivals, productiehuizen en podia. We sturen artiesten van hier naar andere plekken om daar inspiratie en ervaring op te doen. In voorgaande jaren maakten wij in connectie tot ons festival onder meer uitwisseling mogelijk met partners in Schotland en Kenia en vol trots stuurden wij onze hangmatteninstallatie De Relaxerette naar het prestigieuze Singapore Arts Festival.

VAN BUITEN NAAR BINNEN

Tegelijkertijd willen we makers van buiten Fryslân hiernaartoe brengen voor residenties en bijzondere projecten. Onze provincie is waarlijk 'exotisch' voor (rand)stedelingen en buitenlandse makers, en dus uiterst inspirerend. En zij brengen ons in contact met hun eigen cultuur. We willen laten zien dat Fryslân gastvrij is, openstaat voor de wereld en dialoog voert (in verschillende talen).

Esther de Jong in de Waalse Kerk (ETN19)

NETWERK EN POSITIONERING

Explore the North kan alleen maar bestaan als kern van een eigen netwerk en als onderdeel van een veel groter netwerk van (artistieke) partners. Dit mag blijken uit al het bovenstaande. Wij hebben hier enorm in geïnvesteerd de afgelopen jaren. Wij werken structureel samen met tientallen partners en vrienden vanuit Leeuwarden en Fryslân, maar ook van ver daarbuiten.

Martin Rombouts, Maxime Garcia Diaz, Dean Bowen en Abdomen - Poetic Resistance (productie ETN19)

INNOVATIE

Explore the North is voor partners een manier om te innoveren in producties en publiek. We bieden een platform voor vernieuwing en voorstellingen die letterlijk en figuurlijk dicht bij het publiek komen. Een mooi voorbeeld is onze samenwerking met het Noord Nederlands Orkest, waarmee wij in 2018 het literaire theaterproject Solo produceerden. Een voorstelling waarbij jonge schrijvers in gesprek gingen met internationale orkestmusici om hun persoonlijke verhalen op

te tekenen (het individu komt doorgaans amper aan bod in de context van een orkest). De musici brachten die verhalen zelf op het podium. De voorstelling toerde veel en werd een parel die ook binnen de setting van het orkest veel teweeg heeft gebracht over hoe er naar individuele musici wordt gekeken. De marketingcampagne van het Noord Nederlands Orkest stelde in het nieuwe seizoen daarom de individuele musici centraal.

FRYSLÂN IN ONTWIKKELING

Na Leeuwarden als Culturele Hoofdstad in 2018 is er een steviger infrastructuur ontstaan voor podiumkunsten in deze provincie. Samen met partners als Oerol, Meeuw Jonge Theatermakers, Tryater, Welcome to The Village en De Lawei/Simmerdeis geven wij dit een vervolg door te werken aan mogelijkheden voor talent (zowel artistiek als organisatorisch) en aan nieuwe plannen over hoe publieksopbouw voor uitdagender aanbod kan worden opgebouwd.

Daarnaast werken wij met veel partners op maat aan verschillende ontwikkelingen, zoals met Keunstwurk Fulkaan aan de connectie tussen amateurs en professionals (een zeer relevante lijn in deze omgeving vol levendige amateurkunst). Met Stadsschouwburg De Harmonie ontwikkelen wij internationaal theaterprogramma dat anders niet te zien is in deze omgeving. Samen met Oerol leggen wij een connectie tussen kunst en wetenschap. Met het Noord Nederlands Orkest en het Noordpool Orkest experimenteren wij met klassieke muziek, musici en vreemde vormen.

FESTIVALS WERKEN SAMEN

Explore the North is deelnemer aan het informele samenwerkingsverband De Verenigde Podiumkunstenfestivals. Een goed werkende overlegstructuur van meer dan 50 festivals waarvan Explore the North-directeur Mark Hospers de coördinator is.

ALTERNATIEF CIRCUIT

Per 2021 bouwen wij aan een duurzaam 'alternatief circuit' voor de distributie van experimentele performance projecten met organisaties die vergelijkbare uitgangspunten en ambities hebben. WORM Rotterdam is de aanjager van deze beweging en dient hiervoor een aanvraag als ontwikkelinstelling in voor de BIS.

De samenwerking binnen het circuit is wederkerig: producties circuleren binnen het netwerk. We vormen dit circuit met de volgende Nederlandse podia, festivals en presentatie-instellingen:

Explore the North, Leeuwarden
Welcome to the Village, Leeuwarden
Clash, Groningen
Oerol, Terschelling
Gogbot, Enschede
De Zwarte Cross, Lichtenvoorde
Marres, Maastricht
Le Guess Who?, Utrecht
Bijlmer Parktheater, Amsterdam

Dit netwerk breiden we uit met bestaande contacten met kleine(re) organisaties en met onze contacten buiten Nederland.

PUBLIEKSWERKING

Explore the North gelooft in een (soms latent) aanwezige behoefte bij vrijwel ieder mens om met datgene in aanraking te komen dat hij of zij nog niet kende. Waar de mens niet zelden als conservatief wordt weggezet, zien wij bij Explore the North dat de bezoeker uiterst avontuurlijk is. Het programma is voor vele bezoekers grotendeels onbekend, maar dat nodigt juist uit, zeker nu Explore the North daarmee enige 'naam' heeft gemaakt. Wij hebben in de afgelopen jaren gezien dat de wens bestaat om verrast te worden, om de eigen omgeving in verschillende kunstprojecten in ander licht te zien. Wij spelen in op een wens van mensen om serieus genomen te worden en niet enkel benaderd te worden met 'makkelijk werk omdat het makkelijk moet', zoals in Fryslân decennialang de norm was.

Dat maakt het niet makkelijk om hier publiek te werven. Publieksofbouw voor het werk dat wij bieden is relatief klein, maar groeiende door een sterker wordend gelijkgestemd (doch divers) kunstenveld. Publieksofbouw in deze regio blijft dan ook onze grootste uitdaging voor komende jaren. En dat is een kwestie van een lange adem en één voor één mensen bereiken.

Als festival dat geen concessie wil doen aan een kwalitatief programma, moeten we langzaam vertrouwen opbouwen. Het vertrouwen van curatorschap en context waarin mensen zich willen openstellen voor het onbekende en het vreemde. Daarvoor bieden we een warm, toegankelijk en kwalitatief festival waarin mensen mee op ontdekking willen.

VREEMDE VORMEN

Onze expliciete interdisciplinaire profiel maakt ons onderscheidend en geliefd. Het zijn juist die 'vreemde vormen' waar ons publiek op aangaat. Onze eigen producties komen in 2018 en 2019 terug in de top drie van festivalbezoekers. Het publiek is daarnaast bijzonder aandachtig

en respectvol en blijft vaak een gehele voorstelling kijken. Dat lijkt logisch, maar bij muziekfestivals wordt er doorgaans meer 'geshopt' dan uitgezeten.

Door ons interdisciplinaire karakter komt er publiek uit verschillende interessegebieden samen wat een interessante publieksamenstelling oplevert, maar ook een interessante mengeling van opvattingen over hoe werk gepresenteerd wordt (muziekbezoekers en theaterkijkers kijken heel anders dan bezoekers van literaire activiteiten). Je wordt tijdens het festival Explore the North veel op het verkeerde been gezet omdat alle 'codes van kijken' door elkaar lopen.

DOELGROEPEN

Hoge drempels hebben vaak weinig te maken met de inhoud (het programma van Explore the North is vernieuwend, spannend, uitdagend... echter over het algemeen zeker niet altijd ingewikkeld), maar juist met de manier waarop deze inhoud aan de man wordt gebracht. Onze insteek: wij programmeren in de basis niet op een doelgroep. Wij geloven juist dat zich een natuurlijke doelgroep vormt rond de uitzonderlijke programmering van het festival en rond de merknaam Explore the North.

Van de kopers via het kaartverkoopsysteem (2019) is 52% afkomstig uit Fryslân en 32% afkomstig uit Leeuwarden. Dat aandeel zal in werkelijkheid groter zijn wanneer de deurverkoop (waarvan wij deze gegevens niet hebben) wordt meegeteld. Dit betekent dat zo'n 35-40% van buiten Fryslân komt, met pieken in de grotere steden Amsterdam, Groningen, Utrecht en Rotterdam, maar ook vanuit alle andere provincies komen bezoekers richting het Hoge Noorden. Daarnaast trok Explore the North ook weer een aantal bezoekers uit het buitenland met kaartkopers uit Duitsland, Zweden, Groot-Brittannië en België. Het aantal professionele bezoekers is in de afgelopen drie jaar spectaculair gegroeid.

PRIJSBELEID EN STADSKAS

Omdat wij het belangrijk vinden dat bezoekers op ontdekkingsstocht gaan tijdens Explore the North is het alleen mogelijk om dagkaarten te kopen of passe-partouts voor het hele festival. Prijzen variëren van EUR 49,50 voor een 'explore everything ticket' tot EUR 8 voor een kinderticket voor het hele festival. Wij hanteren een vroegste vogel- en vroege vogelkorting, een fikse korting voor jongeren onder de 20 jaar en CJP-kortingen. Daarnaast benaderen wij bepaalde doelgroepen gericht met kortingen. Wij vinden het belangrijk dat de jonge talenten van de Jonge Schrijvers bijvoorbeeld het festival kunnen ervaren (en hun vrienden mee kunnen nemen); daarvoor bieden wij een grote korting op maat. Ook maken wij hierover afspraken te maken met de Academie voor Popcultuur en NHL Stenden en diverse collectieven

De Stadskas heeft heel veel voor ons betekend in het bereiken van ander publiek. Het festival speelt zich veel minder af 'achter de gevels', waardoor de drempels lager zijn. Wij hebben niet de illusie dat mensen die in de Stadskas komen meteen ook een kaartje kopen voor het festivalweekend of een andere activiteit, maar wij denken wel dat de groeiende vertrouwdheid met Explore the North bezoekers gaat opleveren, zoals in 2019 is gebleken doordat wij via

de achterbannen van de partners in de Stadskas met allerlei ticketacties veel nieuwe (groepen) mensen hebben verwelkomd bij het festival. Prijsdifferentiatie is een van onze belangrijkste tools.

PROGRAMMA EN DIRECTE OMGEVING

Met het gros van onze eigen interdisciplinaire producties zoeken wij naar een directe link met de regio. Met speciale groepen en met veel partners. Daarmee maken wij het alledaagse literair.

MARKETING EN PARTNERS

Wij zien een groot potentieel op het gebied van marketing in de samenwerkingen met de vele partners zoals hierboven benoemd. Een festival maak je niet alleen, maar moet gedragen worden door al deze partners. Ook een deel van de doelgroepbenadering ligt bij de partners in samenwerking met ons marketingteam. Gezamenlijk kijken wij per doelgroep en per partner hoe er – naast de algemene marketingstrategie – campagne kan worden gemaakt voor de achterban van de partners.

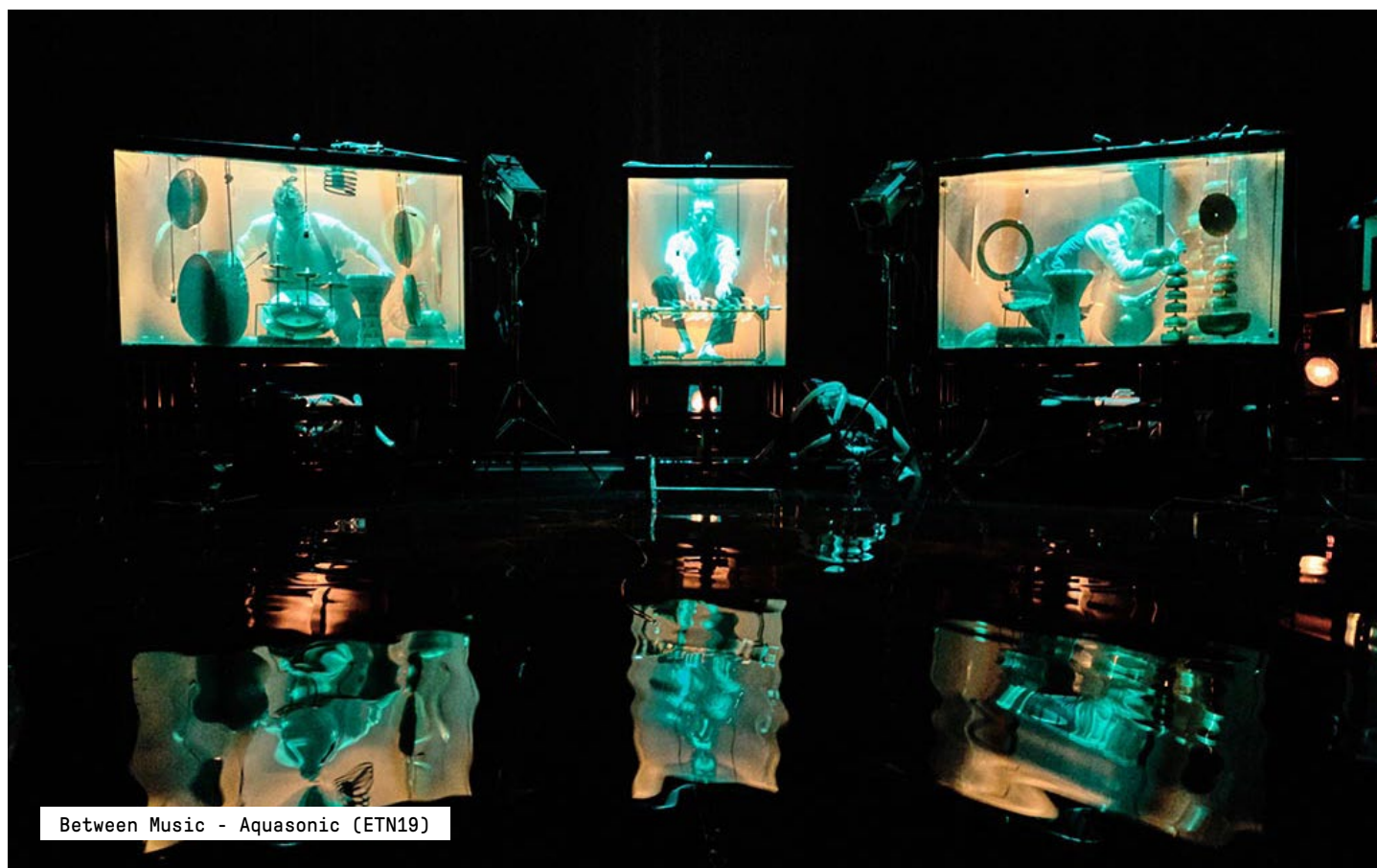
Zuperstition in de Stadskas (ETN19)

DIVERSER PUBLIEK

Daarnaast zetten wij ons in om nieuwkomers te betrekken bij het organiseren van het festival (en bij de activiteiten in de Westerkerk) en houden wij in productie en communicatie zoveel mogelijk rekening met een zo groot mogelijke toegankelijkheid van het festival voor mindervaliden en gaan wij hiertoe meer met focusgroepen werken. In de komende jaren willen wij – buiten de toch erg diverse programmering – werken aan een cultureel diverser publiek. Meer hierover in de toelichting van de Code Diversiteit en Inclusie.

al deze jongeren gekoppeld aan professionele (internationale) makers en presenteren ze zich binnen het festival.

* 18 – 25 jaar | deze jongeren betrekken wij door programma te maken samen met partners als pop-up Broedplaats De Stadsoase en Self. Collective, die specifiek deze doelgroepen bedienen. Dit programma vindt deels plaats in het vrij toegankelijke festivalcentrum en deels in het festival zelf. Uiteraard zijn ook veel leeftijdsgenoten opgenomen in het programma.

Between Music - Aquasonic (ETN19)

LEEFTIJDEN

Naast bovenstaande doelgroepensegmentering is leeftijd natuurlijk ook een belangrijke factor, omdat wij een festival willen opbouwen waar je in kunt groeien. Een festival dat je gewoon kunt bezoeken, maar waar je ook onderdeel van kunt zijn.

* Jongeren 14 – 18 jaar | deze lokale jongeren proberen wij vanaf dit jaar vooral aan ons te binden door ze te integreren in het programma. Wij organiseren projecten waarin de talenten van de Jonge Schrijvers en Theatermakers en Poetry Circle 058 zich laten zien. Daarnaast worden

* 25 – 40 jaar | een omvangrijke bezoekersgroep. Deze groep is samen met de 40 – 65 jaar groep het makkelijkst te bereiken als het al cultuurliefhebbers zijn. Ook is dit een groep die zich ook makkelijk laat verleiden tot het kopen van een kaartje voor iets dat ze nog niet kennen. Wij focussen in toon en uitstraling het meest op deze groep (die van overal in het land komt), waar het gros van de programmering naadloos op aansluit.

* 40 - 65 jaar | al sluit die toon en uitstraling ook zeker aan op de groep 40 - 65. Een groep die deels voor een ander programma komt dan de 25 - 40 jaar groep, maar zich ook graag laat verrassen.

* 65+ | de oudere bezoeker wordt vaak vergeten. Wij denken dat op Explore the North programma heeft, dat zowel voor de oudere als voor de jongere bezoeker spannend is en brengen deze groepen in bepaalde programmaonderdelen ook juist samen.

heeft geogst van programmeurs van China tot Australië en de expo in Dubai. Het opbouwen van dit merk vergt in de komende vier jaren uiteraard veel aandacht.

PUBLIEKSONDERZOEK

Uit (jaarlijks) publieksonderzoek en uit de kaartverkoop blijkt dat 45% van de bezoekers onder de 40 jaar oud is en 55% boven de 40 jaar. De verdeling over de leeftijds categorieën is mooi geleidelijk. Daarmee komt de gemiddelde leeftijd van de bezoeker net iets boven de 40 uit en dat is prima voor een festival als

HET MERK EXPLORE THE NORTH

Het merk Explore the North staat niet meer alleen voor het festival, maar ook voor experimenteel programma dat anders niet in Leeuwarden te zien is of voor spannend programma dat in het kader van het productiehuis in Fryslân wordt ontwikkeld maar elders te zien is. Explore the North was en is betrokken bij producties op Oerol, Noorderzon, Vierdaagsefeesten, Zwarte Cross, Oranjewoud Festival, Simmerdeis etc. In juni 2019 stond ons project De Relaxerette zoals gezegd bijna een maand geprogrammeerd op het Singapore International Festival of Arts 2019, alwaar het project internationale aandacht

Explore the North. Wel willen wij in de komende jaren extra aandacht besteden aan de jonge bezoekers (met onder meer andere toegangsprijzen en inhoudelijk programma met partijen waar de jonge bezoekers zich bij thuisvoelen).

Als belangrijkste redenen om Explore the North te bezoeken worden benoemd de 'kwaliteit van het programma' en de 'locatie en setting'. Het gemiddelde cijfer dat aan de editie van 2019 is gegeven is een 8. 93% van de respondenten geeft aan Explore the North in de toekomst nog eens te bezoeken.

Jaarlijks werken wij met focusgroepen van bezoekers die in uitgebreide gesprekken bij ons op kantoor input leveren op onze activiteiten. Erg fijn en leerzaam.

MEDIA-AANDACHT

Explore the North is veel onder de aandacht geweest de noordelijke media. Dit betrof ook vaak grote (voor)verhalen over het festival. De landelijke media waren nog wat moeilijker te bereiken (sowieso op deze plek in het land waar simpelweg geen journalisten wonen), maar wij zijn blij met incidentele aandacht van VPRO, Volkskrant en Daily Indie. In de komende jaren moet dit substantiëler en wij zien hiervoor grote kansen in connectie tot het productiehuis, omdat onze projecten ook buiten het noorden te zien zijn.

Wij hebben daarnaast een partnerschap met het Friese culturele magazine De Moanne. Ze maken elk jaar een complete Explore the North-editie.

Wij maken de communicatie vanaf 2021 zoveel mogelijk drietalig. Nederlands, Fries en Engels. Dit om ook internationale communicatie het profiel van het festival beter op de kaart te zetten.

Uiteraard zetten wij daarnaast een brede campagne in met affiches, programmaboekjes (oplage 10.000), zeer actieve social-media-campagnes (Twitter, Facebook, Instagram). De interactie is groot via social media. Ook plaatsen wij speciale houten Explore the North displays met boekjes en informatie op prominente plekken als Boekhandel van der Velde, het Noordelijk Filmfestival en talenpaviljoen Obe.

EXPLORE

THE

NORTH

© **STICHTING EXPLORE THE NORTH**

TEKST

Mark Hospers, Marleen Nagtegaal en het bestuur van Explore the North

FOTO'S

Xanne Wijkamp, Jantina Talsma, Niels Meijer, Marc Henri Queré, Tristan Fopma, Denise Amber en Zuperstition

ONTWERP

Peter Boorsma

CONTACT

info@explore-the-north.nl

WEBSITE

explore-the-north.nl